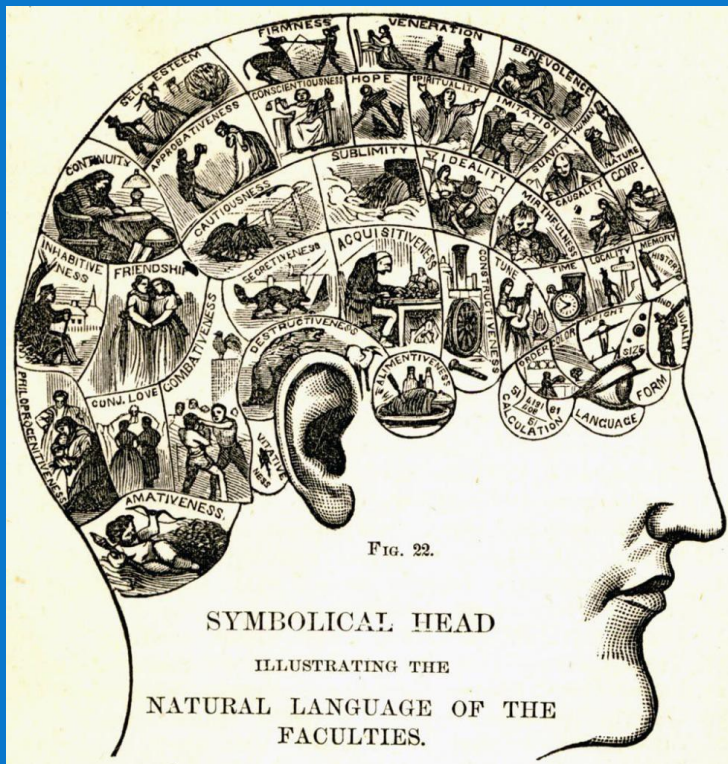

Z punktu widzenia kognitywisty: język naturalny

Wykład fakultatywny
piątki, 8:00-9:30, s.301

Piotr Konderak

kondorp@bacon.umcs.lublin.pl

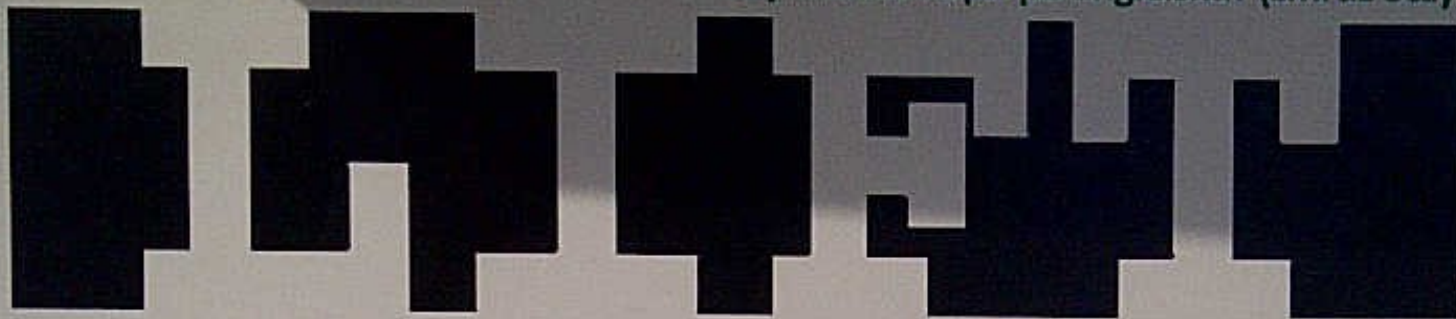
p. 205, *Collegium Humanicum*

konsultacje: czwartki, 11:10-12:40

<http://konderak.eu/pwk13.html>

Czy umiesz czytać?

Czy widzisz napis po angielsku? (zmruż oczy)

Liczba 13 czy literka B ?

Nazwij SZYBKO kolory poniższych wyrazów !

ŻÓŁTY NIEBIESKI POMARAŃCZOWY
CZARNY CZERWONY ZIELONY
FIOLETOWY ŻÓŁTY CZERWONY
POMARAŃCZOWY ZIELONY CZARNY
NIEBIESKI CZERWONY FIOLETOWY
ZIELONY NIEBIESKI POMARAŃCZOWY

Przeczytaj jak najszybciej !

Bdanaia na pweynm anelgiksim uneriwstycie wyzakały, że nie ma znczeania, w jaikej kleojności napsziemy lietry wenątwtrz wryazu, blye tlkyo pirwesza i odstaina lreita blyy na soiwch mijsecach. Rtszea mżoe być dolnwoie poszamiena, a mmio to bedziemy w stniae pczynzetać tkest bez wikszęgo prleobmu. Diezje się tak dlteago, że nie cztaymy kżdaej z lteir odelndziie, ale wrayz jkao cłoaść.

Jeżeli próbowaliście w szybkim tempie nazwać kolory napisów, nastąpił konflikt między półkulami mózgowymi. PRAWA próbuje nazwać kolory, LEWA analizuje definicje wyrazów.

13 czy B ? Interpretacja następuje pod wpływem sąsiednich obiektów. 12 i 14 w pionie wprowadzają mózg w tok myślenia o liczbach, A i C w poziomie pomagają postrześć B jako literkę.

Co wiadomo o języku?

Po raz pierwszy w historii można coś napisać o instynkcie uczenia się, mówienia i rozumienia języka. Bowiem jakieś 35 lat temu zrodziła się nowa nauka. Obecnie nazywamy ją kognitywistyką.

Steven Pinker, The Language Instinct

Co wiadomo o języku?

Jakiego typu **systemem** jest język? Jak się ma do innych zdolności (percepcji, uczenia się, komunikacji, wnioskowania itp.)?

- aspekty języka wrodzone i wyuczalne
- elementy specyficzne dla języka i przynależące do bardziej ogólnych zdolności
- aspekty zdolności językowych unikalne dla człowieka i współdzielone z innymi gatunkami

Co wiadomo o języku?

Kilka “tez”:

- język jest najważniejszym **wynalazkiem kulturowym**
- jest też najlepszym przykładem **zdolności do posługiwania się symbolami**
- to biologicznie **bezprecedensowe zdarzenie** odróżniające ludzi od innych gatunków
- język wpływa na (**kształtuje?**) **myśl**
- dzieci uczą się mówić od swoich rodziców i opiekunów
- coraz niższe standardy edukacyjne powodują, że **spada zdolność** przeciętnego człowieka do budowania poprawnych gramatycznie zdań

Język. Potoczne poglądy

- preskrytywizm vs. deskrytywizm
- Akademie dbające o czystość języka
- Zmiana językowa: dobrodziejstwo i przekleństwo
- “Lingwistyczny mit”: języki “prymitywne” vs. “doskonałe”
- Magiczne własności języka: tabu i nazwy własne
- Ekspresja emocjonalna
- Współdziałanie w społeczeństwie
- Kontrola nad rzeczywistością

Język. Potoczne poglądy

- Zapis faktów
- Instrument myśli
- Wyrażanie tożsamości
- Język a myślenie i **hipoteza Sapira-Whorfa**:
 - relatywizm lingwistyczny
 - determinizm lingwistyczny